

ZAHRANIČNÍ AKTIVITY ODBORU ÚZEMNĚ A STAVEBNĚ SPRÁVNÍHO MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Igor Hartmann

Článek podává ucelený přehled jednotlivých programů, kterých se účastní Odbor územně a stavebně správní MMR. Především jde o iniciativy INTERREG IIIB a IIIC, doplněné tzv. síťovými programy ESPON a INTERACT.

Odbor územně a stavebně správní také zastupuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve Výboru vyšších úředníků Evropské konference ministrů zodpovědných za územní plánování při Radě Evropy CEMAT a z pověření Ministerstva zahraničních věcí také ve Středoevropské iniciativě (CEI).

Mimoto, se MMR podílí také na zpracování územně plánovacích podkladů v příhraničních oblastech.

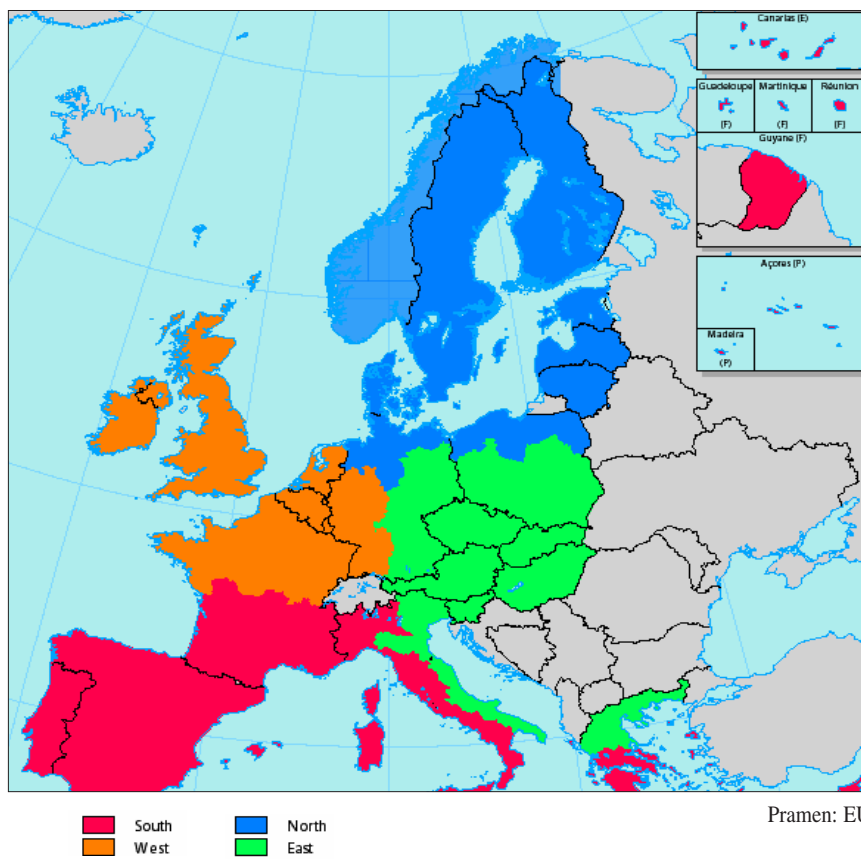
I. Iniciativy Interreg

Odbor územně a stavebně správní (dále jen „OÚSS“) je Národním koordinátorem iniciativ Interreg IIIB a Interreg IIIC. Tyto iniciativy jsou doplňovány tzv. síťovými programy ESPON a INTERACT, pro něž byly finanční prostředky z evropských zdrojů zahrnuty Evropskou komisí mezi prostředky iniciativy ES Interreg IIIC.

Všechny zmíněné iniciativy a programy mají odlišnou organizační strukturu než ostatní programy spolufinancované ze strukturálních fondů. Řídící orgány, Platební orgány a Společné technické sekretariáty jsou společné pro všechny účastníky se země a byly ustaveny na začátku současného programovacího období (2000–2006).

V rámci obou iniciativ a programů jsou zpracovávány projekty neinvestičního charakteru, u kterých se uplatňuje princip vedoucího partnera, tj. jeden projektový partner přejímá zodpovědnost za finanční a obsahovou realizaci projektu. Vedoucí partner podepisuje smlouvu o poskytnutí prostředků z Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen

Mapa prostoru spolupráce iniciativy Interreg IIIC

„ERDF“) s Řídícím orgánem a proto je v první řadě zodpovědný za správné použití finančních prostředků z ERDF. Možnost iniciovat projekty a působit jako Vedoucí partner je otevřena pro všechny organizace oprávněné k účasti na projektu. Vedoucí partner je odpovědný za postup projednání žádosti a realizaci celého projektu. Vedoucímu partnerovi se doporučuje sepsat s dalšími účastníky projektu písemnou smlouvu, která jasně definuje jejich úkony, poněvadž Vedoucí partner odpovídá za kvalitu a splnění celého projektu. Ručí též za celou podporu z ERDF.

Iniciativy Interreg IIIB, Interreg IIIC a programy ESPON a INTERACT jsou financovány z ERDF. Finanční alokace z ERDF byly Evropskou komisí rozvrženy na roky 2004 až 2006. Vzhledem k tomu, že u strukturálních fondů platí pravidlo n+2, které umožňuje dočerpávat alokované prostředky ještě dva následující roky, mohou být později zahájené projekty dokončovány až do roku 2008.

Projektoví partneři z regionů Cíle 1 mohou spolufinancovat oprávněně náklady až do výše 75% z ERDF. Vzhledem k tomu, že v České republice budou mít kromě Prahy všechny ostatní regiony České republiky status Cíle 1, diferencuje se míra spolufinancování z ERDF právě podle tohoto statutu – tedy pro Prahu až 50% a pro ostatní regiony až 75% spolufinancování ERDF. Zbývající část financí tvoří národní spolufinancování, za jehož zajištění zodpovídá projektový partner. K podpoře aktivní účasti českých projektových partnerů byly Národním koordinátorem vypracovány Programy Interreg IIIB CADSES (Prostor CADSES – Central, Adriatic, Danubian and Southeastern European Space – středoevropské, jaderské, podunajské a jihovýchodní evropské území) a Interreg IIIC, udávající pravidla pro možné přidělení příspěvku ze státního rozpočtu. Po vyhlášení Programů (předpoklad jaro 2004) budou moci čeští projektoví partneři žádat o příspěvek ze státního rozpočtu, který nesmí překročit 50% nutného národního spolufinancování. K vytvoření všeobecného přehledu, jak využít možnosti příspěvku ze státního rozpočtu na české části projektů v rámci iniciativ Interreg IIIB CADSES a Interreg IIIC, je určena Příručka pro žadatele o příspěvek ze státního rozpočtu. Ta bude k dispozici na webových stránkách www.strukturalni-fondy.cz v době před vyhlášením první výzvy k podání žádosti o příspěvek ze státního rozpočtu. Příručka je zaměřena zčásti na obecné informace o Programech, zčásti na definice kritérií oprávněnosti nákladů. Závěrečnou část příručky tvoří pokyny s návodem, jak postupovat při vyplňování žádosti o příspěvek ze státního rozpočtu.

V současné době Národní koordinátor dopracovává implementační struktury pro zmíněné iniciativy a programy a podílí se na úpravě programových dokumentů tak, aby reagovaly na vstup nových členských zemí do EU. Upravené základní dokumenty budou Evropskou komisí schváleny do vstupu ČR do EU.

Interreg IIIB CADSES

Hlavním cílem iniciativy Interreg IIIB CADSES je rozvinout nadnárodní spolupráci mezi prostorem CADSES mezi ústředními, regionálními a místními orgány tak, aby byl dosažen vyšší stupeň územní integrace v Evropě. Jedná se o integraci všech dílčích složek prostorového plánování území.

Prostor CADSES (Central, Adriatic, Danubian and Southeastern European Space – středoevropské, jaderské, podunajské a jihovýchodní evropské území) zahrnuje jednak současné člen-

ské státy Evropské unie (část Německa, část Itálie, Řecko a Rakousko), nové členské státy Evropské unie (Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Slovinsko) a nečlenské státy (Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Srbsko a Černá hora, Makedonie, Moldávie, Ukrajina a Rumunsko).

Věcné cíle lze dále specifikovat podle jednotlivých priorit iniciativy:

- Priorita 1 – Podpora územně rozvojových přístupů a činností pro sociální a ekonomickou soudržnost.
- Priorita 2 – Efektivní a trvale udržitelné dopravní systémy a přístup k informační společnosti.
- Priorita 3 – Podpora nakládání s krajinou, přírodním a kulturním dědictvím.
- Priorita 4 – Ochrana životního prostředí, hospodaření se zdroji a předcházení rizikům.

Výstupy projektů:

- nadnárodní studie, plánovací rozvojové koncepty nebo projekty, programová a politická vyhodnocení (jako EIA, TIA, SEA);
- vytvoření nové a rozšíření existující nadnárodní spolupráce;
- pilotní akce, pilotní a demonstrační projekty s nadnárodní dimenzí (pokud jsou založeny na nadnárodních konceptech nebo strategiích);
- výměna know-how a zkušeností mezi subjekty politiky územního rozvoje (srovnávací analýzy nástrojů, metodologií, standardů a konceptů);
- studie proveditelnosti pro investice;
- financování doplňkových investic malého rozsahu do infrastruktury (úzká místa, místa střetů), navržené dle nadnárodních strategických konceptů;
- financování investic malého rozsahu (např. informační a inovační střediska nadnárodního významu, sítě ICT, části budov), navržené dle nadnárodních strategických konceptů;
- financování realizace struktur navrhovaných nadnárodními strategickými koncepty;
- management projektů;
- související a navazující činnosti.

V rámci iniciativy jsou zpracovávány neinvestiční projekty zaměřené na nadnárodní spolupráci v oblasti územního plánování. Do současné doby proběhly celkem dvě výzvy na předkládání projektů. V první výzvě v roce 2002 uspělo 10 projektů s českou účastí. Do druhé výzvy bylo ke schválení předloženo celkem 19 návrhů projektů s českou účastí. V prosinci 2003 bylo vybráno 14 projektů s českou účastí. Podrobnější informace o projektech je možné nalézt na www.strukturalni-fondy.cz.

Na iniciativu Interreg IIIB CADSES byly pro ČR Evropskou komisí alokovány prostředky ve výši 9,6 mil. EUR z ERDF na roky 2004–2006.

Interreg IIIC

Iniciativa Interreg IIIC je zaměřena na meziregionální spolupráci v evropském prostoru. Základním cílem iniciativy Interreg IIIC je zlepšení efektivity politik, nástrojů regionálního rozvoje a soudržnosti formou výměny informací ve velkém rozsahu a sdílením zkušeností. Jedná se o podporu evropských regionů při řešení vznikajících socioekonomických problémů pomocí výměny zkušeností s dalšími nesousedícími regiony. Pro ČR jako partnerskou zemi je hlavním cílem podílení se na rozvoji meziregionální spolupráce s cílem nalézt společná řešení.

V rámci iniciativy Interreg IIIC je podporována spolupráce mezi regiony a městy se zaměřením na následující témata spolupráce:

Téma a) Cíl 1 a Cíl 2 strukturálních fondů

- výměna názorů a zkušeností v oblasti typů činností podporovaných v Cílech 1 a 2 strukturálních fondů;
- opatření na podporu zaostávajících regionů a na podporu hospodářských změn v regionech, které čelí strukturálním problémům.

Téma b) Iniciativy Interreg

- výměna názorů a zkušeností z minulých nebo současných programů Interreg jako východisko pro další rozvíjení společných projektových nebo programových záměrů.

Téma c) Rozvoj měst

- výměna názorů a zkušeností v rámci městského rozvoje.

Téma d) Inovační akce

- výměna názorů a zkušeností v rámci definovaných témat inovačního akčního programu;
- regionální hospodářství založené na znalostech a technologické inovaci;
- informační společnost a regionální rozvoj;
- regionální identita a udržitelný rozvoj.

Téma e) Jiná vhodná témata

- výměna názorů a zkušeností se zaměřením na témata, která nespádají do výše popsaných oblastí, ale mají jednoznačný vztah k regionálnímu rozvoji (např. územní plánování a soudržnost, hospodářský rozvoj a inovace, životní prostředí).

Speciální téma f) Spolupráce v příhraničních regionech (na základě sdělení EK ze dne 25. 6. 2001)

- upevnění ekonomické konkurenceschopnosti;
- usnadnění rozšíření EU;
- zabezpečení udržitelného rozvoje v příhraničních regionech;
- zlepšení efektivity politiky strukturálních fondů.

ČR se od října 2002 účastní iniciativy Interreg IIIC jako plnoprávná partnerská země s hlasovacím právem. Oblast spolupráce Interreg IIIC pokrývá celou oblast EU, včetně ostrovních a okrajových vnějších oblastí. Pro snadnější řízení iniciativy bylo území EU rozděleno do 4 programových zón: Východ, Sever, Jih a Západ.

ČR patří do východní zóny, jejíž Řídící orgán, Platební orgán a mezinárodní Společný technický sekretariát jsou umístěny v Rakousku pod koordinací Magistrátu města Vídně. Čeští projektoví partneři se však mohou účastnit i projektů, které mají vedoucího partnera z jiné programové zóny.

Výstupy projektů realizovaných v rámci iniciativy Interreg IIIC:

- studie, výzkumy, příprava budoucích projektů;
- školení, semináře, workshopy, konference, studijní cesty, společná jednání;
- marketingové strategie a aktivity;
- informační činnost a aktivity podporující vztah s veřejností;
- management a koordinace;
- pilotní a ukázkové projekty;
- ostatní aktivity, které přispívají k dosažení cílů iniciativy.

Vzhledem k povaze činností vykonávaných v rámci iniciativy Interreg IIIC jsou investiční náklady projektů odhadovány na 3%. Na iniciativu Interreg IIIC byly pro ČR na současnou programové období alokovány prostředky ve výši 3,5 mil. EUR z ERDF.

Na přelomu roků 2002 a 2003 proběhla první výzva na předkládání projektů, celkem bylo schváleno 6 projektů s českou účastí. Následně pak proběhla druhá výzva, v jejímž rámci bylo ve východní zóně schváleno 27 projektů.

INTERACT

Program INTERACT je součástí iniciativy Interreg III. Jeho úkolem je zvyšovat efektivnost této iniciativy. Program se zaměřuje na překonávání překážek pro rozvoj spolupráce, které vyplývají z nedostatku vhodných implementačních struktur a procedur, zkušeností, institucionální kapacity nebo dostupnosti specifického know-how. Souhrnně vyjádřeno, INTERACT je program inovativní povahy, který přispívá k vnitřní ucelenosti a optimalizaci iniciativy Interreg III (zahrnuje všechny větve – A, B i C). Od počátku roku 2004 dochází k rozšíření působnosti na programy ESPON a URBACT.

V rámci programu INTERACT existují dva druhy projektů:

Projekty Pracovních skupin INTERACT – výše podpory z ERDF dosahuje 90 % nákladů projektu, zbylých 10 % nákladů je hrazeno z národních příspěvků vyplacených předem;

Projekty realizované na základě výzev k podávání projektových žádostí – příspěvek ERDF dosahuje 50 % nákladů, druhou polovinu hradí projektoví partneři ze svých zdrojů.

První výzva k předkládání projektů byla vyhlášena v červenci 2003. Bylo předloženo celkem 5 projektových žádostí. Monitorovací a Řídící výbor INTERACT rozhodl o schválení 4 projektových žádostí, z toho 1 s účastí českých projektových partnerů. Vyhlášení druhé výzvy k podávání projektů se předpokládá v první polovině roku 2004.

ESPON

Jedná se o výzkumný program, který sbírá a porovnává informace o rozvojových trendech napříč Evropou, zahrnující nejen stávající členské státy EU, Norsko a Švýcarsko, ale i 10 přístupujících zemí, Rumunsko a Bulharsko. Program se zaměřuje na zkoumání územních dopadů sektorových politik na oblasti, jakými jsou např. zemědělství, doprava, výzkum a vývoj. Dále zkoumá vliv evropských strukturálních fondů na městské oblasti a hraje také klíčovou úlohu při formulování Evropských perspektiv územního rozvoje (ESDP) a vytváření vazeb mezi výzkumem a politikou územního rozvoje nové Evropy (EU 27+2).

Národním kontaktním místem ESPON v ČR, které podporuje a propaguje program ESPON, je Ústav územního rozvoje v Brně. V současné době se ČR účastní programu jako tzv. pozorovatel, z čehož vyplývá, že náklady na realizaci české části projektu musí být hrazeny ze 100% českým projektovým partnerem. Poté, co se staneme plnoprávnými členy programu (přibližně v 1. polovině tohoto roku) budeme moci využívat prostředky z ERDF, které budou pokrývat 50% celkových nákladů české části projektu. Další 50% pak bude hrazeno z fondu programu ESPON, do kterého ČR přispěje celkovou částkou ve výši 130 000 EUR. Jedná se o příspěvek na zbytek programového období, tzn. na

roky 2004 – 2006. Podepsání dohody s Řídicím a Platebním orgánem a zaplacení příspěvku je podmínkou pro naše plnoprávné členství v programu.

II. CEMAT a CEI

OÚSS dále zastupuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve Výboru vyšších úředníků Evropské konference ministrů zodpovědných za územní plánování (CEMAT) při Radě Evropy a z pověření Ministerstva zahraničních věcí i ve Středoevropské iniciativě (CEI). Zde se podílí na činnosti skupiny, zabývající se přeshraniční a meziregionální spoluprací, která je realizována formou územně plánovací činnosti.

CEMAT

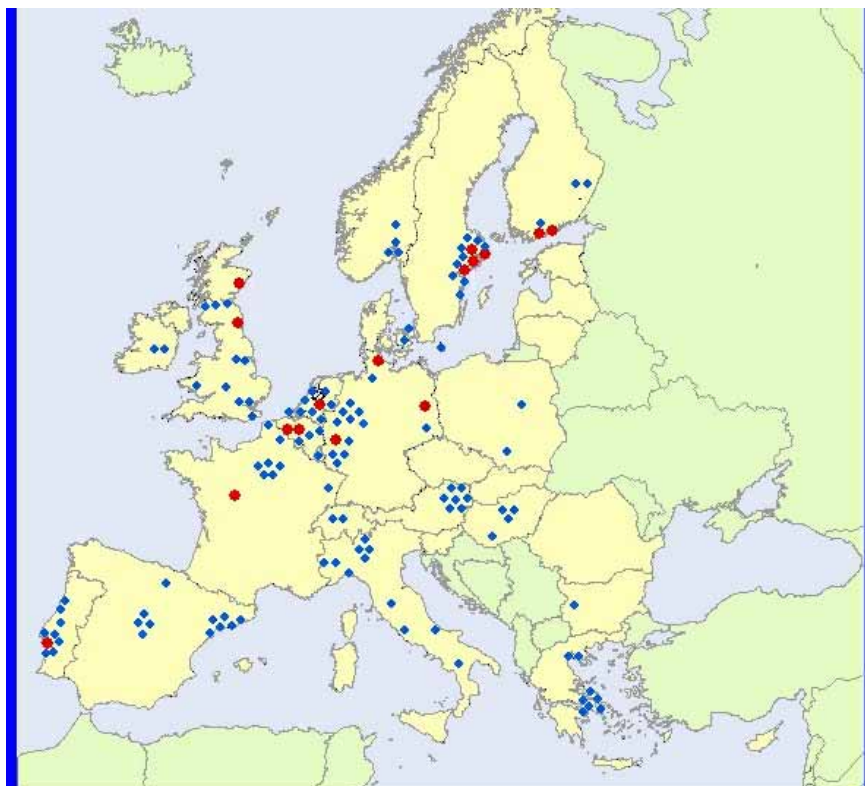
Evropská konference ministrů zodpovědných za územní plánování je jedním z orgánů Rady Evropy, v němž jsou zastoupeni příslušní ministři všech 45 členských států. Podpůrným orgánem této konference je Výbor vyšších úředníků, tvořený zástupci příslušných ministerstev. Evropská konference ministrů zodpovědných za územní plánování se schází v tříletých intervalech a přijímá zásadní dokumenty, týkající se udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu. Tyto dokumenty připravuje Výbor vyšších úředníků ve spolupráci s externími experty z oboru územního plánování členských zemí a předkládá je konferenci ministrů ke schválení.

Zásadním dokumentem, přijatým formou rezoluce 8. 9. 2000 v Hannoveru, jsou Řídicí principy trvale udržitelného rozvoje evropského kontinentu. Dokument prezentuje společně zformulovaný názor na politiku územního rozvoje tzv. Velké Evropy. Ta je charakterizována důrazem na udržitelný rozvoj území prakticky celé Evropy a severní části Asie. Tento rozvoj je otázkou ekonomické i sociální soudržnosti, zachování přírodního a kulturního dědictví i vyvážených schopností a možností soutěže ve společném evropském prostoru.

Řídicí principy nabízejí členským státům Rady Evropy flexibilní a perspektivní rámec spolupráce. Jsou proto i cenným zdrojem informací a inspirujícím podkladem pro usměrňování územního rozvoje ČR. Jejich cílem je také napomoci integraci a územní koordinaci společného evropského prostoru. S tím souvisí mimo jiné podpora teritoriální koheze, zlepšování vztahů mezi městem a venkovem, dopravní dostupnost, rozvíjení přístupu k informacím, ochrana přírodního a kulturního dědictví, rozvíjení energetických zdrojů při zachování jejich bezpečnosti, turistický ruch, omezení dopadů přírodních katastrof a další.

Dodržování Řídicích principů je založeno na dobrovolné spolupráci zemí evropského kontinentu. Jejich zohlednění především

Aktuální mapa operačního území programu ESPON včetně umístění projektových partnerů

● Lead Partner ◆ Project Partner

Pramen: EU

v územním plánování, ale i v územně orientovaných politikách ČR může významně přispět k vyváženému vztahu regionů a udržitelnému rozvoji.

Cílem 13. zasedání CEMAT, které se konalo v Lublani ve dnech 16. a 17. 9. 2003, bylo zhodnocení opatření přijatých pro implementaci Řídicích principů v jednotlivých členských zemích Rady Evropy. Hlavním tématem konference byla „Implementace strategií a vizí udržitelného územního rozvoje evropského kontinentu“ a vedlejšími tématy byly „Evropa ve světě a integrace kontinentu“, „Implementace principů udržitelného územního rozvoje“ a „Transevropská kooperace“.

Na této konferenci přijali ministři Lublaňskou deklaraci o územní dimenzi udržitelného rozvoje a rezoluce o partnerství veřejného a soukromého sektoru v politice územního rozvoje, o školení orgánů veřejné správy zodpovědných za udržitelný rozvoj, o působnosti Výboru vyšších úředníků CEMAT a jeho sekretariátu, o uspořádání 14. zasedání CEMAT a rezoluci týkající se protipovodňové ochrany a lepší koordinace veškerých aktivit určených k minimalizaci nebezpečí a důsledků ničivých povodní. Ministři dále vzali na vědomí Návrh k udržení dědictví venkovského života v Evropě a práce vykonané ve spojitosti s udržitelným územním rozvojem povodí řeky Tisy.

V Lublaňské deklaraci o územní dimenzi udržitelného rozvoje, v níž se navrhuje udržitelný územní rozvoj evropského kontinentu a která je nejdůležitějším dokumentem konference, doporučili ministři, aby členské státy Rady Evropy:

Pramen: EU

rozvoji a při koncipování a implementaci politik územního rozvoje.

V závěru zasedání bylo rozhodnuto, že 14. Evropská konference ministrů zodpovědných za územní plánování bude uspořádána v Portugalsku a jejím nosným tématem budou „Sítě pro udržitelný územní rozvoj evropského kontinentu“.

CEI

Středoevropská iniciativa spolupracuje pod vedením ministerstev zahraničních věcí zúčastněných států v řadě oblastí, pokrývajících prakticky celou škálu činností, jež by měly jednotlivé země vzájemně koordinovat. Znamená to, že spolupracují jednotlivé resorty věcně zodpovědné za příslušný problémový okruh. V případě Ministerstva pro místní rozvoj (OÚSS) se jedná o přeshraniční a meziregionální spolupráci realizovanou formou územně plánovací činnosti. Tato spolupráce má úzkou vazbu na iniciativy Evropské unie Interreg IIIB CADSES a Interreg IIIC s tím, že závěry jednotlivých projektů těchto iniciativ promítá do podmínek zúčastněných středoevropských přístupujících zemí.

- snížily disparity, především prostřednictvím vyváženější a efektivnější lokalizace aktivit na území, infrastruktury a služeb, aby se zlepšila jejich dostupnost;
- podporovaly vyvážený polycentrický rozvoj evropského kontinentu a formování funkčních městských regionů včetně sítí malých a středních měst a venkovských sídel;
- stanovily opatření pro revitalizaci upadajících sídel a pro nový rozvoj lokalit brownfields s cílem snížit nároky na zastavování nových ploch;
- zvýšily efektivnost dopravních a energetických sítí a minimalizovaly jejich nepříznivé dopady, především podporou veřejné hromadné dopravy a multimodálních řešení toků zboží;
- zamezovaly a snižovaly možné škody způsobené přírodními katastrofami, především vytvářením modelů a struktur sídel tak, aby byla méně zranitelná;
- ochraňovaly a zlepšovaly přírodní a umělé životní prostředí, zvláště tam, kde je již znečištěno nebo ohroženo znečištěním;
- snížily intenzifikaci a industrializaci zemědělské činnosti a její závislost na chemii a politikou územního rozvoje umožňující pestřejší ekonomické aktivity vytvářely pro venkovské obyvatelstvo nové tržní možnosti;
- dosáhly rovnováhy mezi ochranou stávajícího kulturního dědictví, přilákaly nové investice na podpoření stávajících aktivit a fungujících obcí v městských a venkovských oblastech;
- zvyšovaly participaci veřejnosti při přístupech k územnímu

S ohledem na změny v současném světě, především na postupující integrační procesy v Evropě, nabývá spolupráce v oblasti územního plánování a rozvoje na důležitosti, a to zvláště v prostoru zemí CEI. Toto území se od ostatních v Evropě liší např. bariérami rozvoje a nedostatkem územní soudržnosti, což je výsledkem historických procesů. Země CEI se vzájemně liší úrovní rozvoje, historií, kulturními tradicemi a také stupněm začlenění do integračních procesů. Proto by spolupráce v této oblasti mohla hrát významnou roli v budoucím rozvoji a integraci Evropy. Je nutné aktivně reagovat na výzvy a mezinárodní spolupráci přispívat k vyváženému a udržitelnému rozvoji oblasti jako celku. Z perspektivy znalostí založených na zkušenostech jednotlivých zemí se počítá do budoucna s potřebou takové spolupráce i s možností jejího včasného zahájení.

Spolupráce zemí CEI v oblasti územního plánování a rozvoje umožní dohodu o společných pravidlech politik územního rozvoje, implementaci společných programů a projektů a v konečném důsledku umožní lepší soudržnost a vytvoření synergií v dané oblasti. Představitelé členských zemí CEI by měli úzce spolupracovat na expertní úrovni, a to založením příslušného „Task Force“, podporovaného Výborem národních koordinátorů.

Bylo navrženo, aby byla zahájena spolupráce, na jejímž základě bude možno důkladně analyzovat oblast zemí CEI za účelem definování silných a slabých stránek a strategických vizí

vyváženého rozvoje v tomto území. Za tímto účelem budou definovány harmonizované indikátory pro celou oblast, zaměřené zejména na následující priority:

- systém polycentrického osídlení;
- dostupnost;
- vztah městských oblastí a venkova.

První výsledky budou prezentovány na semináři v roce 2004 v období předsednictví Slovinska.

III. Příhraniční území ČR a sousedních států

V souvislosti s reformou veřejné správy došlo k 1. 1. 2001 k přenesení části kompetencí v oblasti územního plánování z Ministerstva pro místní rozvoj na kraje. Týkalo se zejména pořizování územních plánů velkých územních celků (dále jen „ÚP VÚC“). Ministerstvo pro místní rozvoj zaměřilo v následujícím období svoji pořizovatelskou činnost především na zpracování územně plánovacích podkladů v příhraničních oblastech. Cílem je pokrýt těmito územně plánovacími podklady všechna příhraniční území se sousedními státy.

Nejdříve bylo přistoupeno k zahájení prací na Studii rozvoje česko-polského příhraničí a to vzhledem k tomu, že bylo možno navázat na dřívější práce v česko-polském příhraničí. Úvodní „Koordinační studie rozvoje česko-polského pohraničí“ byla vypracována ve vzájemné spolupráci Ministerstva hospodářství ČR a Centralnego Urzedu Planowania RP v letech 1991 – 1993. Studie se zaměřila na řešení základních podmínek rozvoje a přeshraniční spolupráce mezi dotčenými okresy a města Ostravy na straně České republiky a příhraničních částí vojvodství Jelenia Góra, Walbrzych, Opole, Katowice a Bielsko-Biala na straně Polské republiky.

Aktualizace Studie proběhla v letech 1996–1997 se zvláštním zaměřením na hodnocení vývoje česko-polského pohraničí v období po roce 1993, upřesnění vývojových charakteristik vymezených oblastí česko-polského pohraničí, cíle a směry rozvoje dotčeného území, národní a společná opatření a projekty a na stav a výhled vývoje společných hraničních přechodů.

V roce 2000 byla dokončena „Strategie rozvoje česko-polského pohraničí“ obsahující komplex hlavních strategických záměrů, potřeb a možností tohoto území za oblastí hospodářství, životní prostředí a společnost. Obě koordinační studie a dokončená strategie rozvoje vytvořily základ pro naplnění článku 7 Nařízení Phare CBC č. 2760/98, vyžadující zpracování „Společného programového dokumentu“ jako podmínky pro uplatňování programu CBC Phare v území. Tento dokument byl zpracován v r. 2000. Jeho podstatnou součástí se staly v strategii společně stanovené přeshraniční priority rozvoje a vymezené prioritní oblasti zájmů, na jejichž základě se určené projekty programu v následujících letech postupně upřesňovaly a realizovaly.

Pořízení nové „Studie rozvoje česko-polského příhraničí“ na takto založené činnosti plynule navazuje, opírá se zvláště o společné územně plánovací koordinace v tomto prostoru a vytváří nezbytné podmínky pro stanovení územně funkčních a plánovacích priorit obou států a způsobů jejich řešení, nezbytných pro úspěšnou funkční a prostorovou integraci tohoto území v rámci

sjednocující se Evropy. Cílem nové studie je koordinace aktivit v řešeném území při respektování stávajících limitů rozvoje a vytvoření územně technických a programových podmínek pro celkový proporcionální rozvoj česko-polského příhraničí. Výsledky studie bude možno využít jako podklad pro zpracování změn schválených ÚP VÚC nebo při zadávání nové územně plánovací dokumentace VÚC.

Zpracování Studie vyplývá z činnosti Mezivládní Česko-polské komise pro přeshraniční spolupráci. Práce na Studii jsou zabezpečovány na české a polské straně. Postup prací obou zpracovatelských kolektivů sleduje a vyhodnocuje Stálá pracovní skupina rozvoje regionu pohraničí a podpůrných programů. Členy pracovní skupiny jsou zástupci všech dotčených krajů, tj. Kraje Libereckého, Kraje Královéhradeckého, Kraje Pardubického, Kraje Olomouckého a Kraje Moravskoslezského. Spolupráce dotčených krajů v průběhu prací na studii je mimořádně potřebná. V současné době je zpracována 1. etapa studie Analýza a 2. etapa SWOT Analýza identifikovaných problémových okruhů. V roce 2004 budou práce na studii zakončeny 3. etapou, kterou bude Syntetická část. Konečným výstupem studie bude jeden společný materiál s uvedením hlavních územně rozvojových problémů česko-polského příhraničí a návrhů na jejich řešení.

Zpracování obdobného dokumentu se jeví jako velmi potřebné i v česko-slovenském příhraničí. Mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Ministerstvem životního prostředí SR byla v roce 2002 podepsána dohoda o spolupráci v oblasti územního plánování a stavebního řádu. V roce 2003 přešly na slovenské straně kompetence v uvedené oblasti na Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje. I toto ministerstvo se k uzavřené dohodě přihlásilo. Pro naplňování uzavřené dohody byla ustavena společná meziprojektová pracovní komise, která zpracování studie rozvoje česko-slovenského pohraničí navrhuje. Zpracování studie se předpokládá v obdobném rozsahu jako studie rozvoje česko-polského příhraničí. Na české straně je česko-slovenské příhraničí pokryto schválenými ÚP VÚC. Schválené dokumenty předpokládají potřebu koordinace se slovenskou stranou zejména na úseku dopravy a technické infrastruktury nadregionálního významu, nadregionálních a regionálních územních systémů ekologické stability, rekreace a cestovního ruchu, hraničních přechodů a pod. Důležitá bude koordinace významných záměrů na úseku dopravy, např. problematika tzv. „VI. multimodálního transevropského dopravního koridoru“.

Kromě uvedených dvou akcí, které probíhají, jedná Ministerstvo pro místní rozvoj o možnosti spolupráce na úseku územního plánování i s dalšími sousedními státy. V lednu 2004 se uskutečnilo jednání se Spolkovým ministerstvem dopravy, stavebnictví a bydlení SRN ve věci přípravy dohody o spolupráci v oblasti územního plánování. Jednou z možných akcí vzájemné spolupráce se jeví i zpracování územně plánovacího podkladu, který by řešil možnosti územního rozvoje společného příhraničního území.

*Ing. Igor Hartmann
ředitel Odboru územně a stavebně správního MMR*